

NORSK
FYSIOTERAPEUTFORBUND

VEILEDNINGSHEFTE

FOR KOMMENDE SPESIALISTER

2
0
1
8

Innhold

1.INNLEDNING.....	1
2.SPESIALISTORDNINGENS REGELVERK	2
3.HVORDAN GÅR DU FREM FOR Å BEGYNNE SPESIALISTFORLØPET?	3
4.KRAVENE I SPESIALISTORDNINGEN.....	4
4.1 BESKRIVELSE AV KRAVENE	4
4.1.1 Norsk autorisasjon:.....	4
4.1.2 Utdanning:	4
4.1.2.1 Fysioterapifaglig/ helsefaglig master (120 stp.).....	4
4.1.2.2 Kurs	6
4.1.2.3 Kompetansemål.....	6
4.1.3 Nettveiledningskurs for spesialister	6
4.1.4 Spesialistpraksis	7
4.1.4.1 Generell praksis i spesialistfeltet	7
4.1.4.2 Veiledet praksis i spesialistfeltet	7
4.1.4.3 Hospitering i spesialistområdet	9
4.2 NOEN EKSEMPLER.....	9
5.HVORFOR ER VEILEDET PRAKSIS OG VEILEDNINGSPLANEN SÅ VIKTIG?	12
5.1 INNLEDNING	12
5.2 VEILEDNING	14
5.2.1 Selve veiledningen	15
5.2.1.1 Individuell veiledning	15
5.2.1.2 Gruppeveiledning.....	16
5.3 VEILEDNINGSFORHOLDET SPESIALISTVEILEDER OG SPESIALISTKANDIDAT.....	16
5.3.1 Spesialistveileder	16
5.3.2 Timetall og fordeling av timer	17
5.3.3 Økonomiske forhold	18
5.4 MER OM VEILEDET PRAKSIS SOM EN LÆRINGSPROSESS	18
5.5 OPPSUMMERT OM ANSVAR.....	20
6.HVORDAN SKAL JEG SØKE OM SPESIALISTTITTEL?	21
7.HVA SKJER ETTER AT JEG HAR SENDT INN SØKNAD?	23
8.HUSKELISTE	24

1. Innledning

Et uttalt mål for Norsk Fysioterapeutforbund (NFF) er at NFFs spesialistordning blir offentlig. Kunnskapsutviklingen i helsevesenet er enorm. Det er viktig at NFF stimulerer medlemmer til utdanning på mastergradsnivå og sikrer den kliniske kompetansen i spesialistforløpet. NFF har ca. 10 000 medlemmer og nesten 1000 av våre medlemmer er spesialister i vår forbundsinterne spesialistordning. NFF mener at det fortsatt er behov for flere spesialister både i primær- og spesialisthelsetjenesten.

NFFs beskrivelse av en spesialist:

En spesialist er en fysioterapeut som formelt, gjennom utdanning, klinisk praksis, veiledet praksis, hospitering og veiledningskurs har dokumentert sin evne til å anvende klinisk kompetanse i tverrfaglig samarbeid, og bidra til fagutvikling i helsetjenesten i et definert klinisk fagområde. Vedkommende skal ha avansert klinisk kompetanse; som betyr at hun eller han skal kunne vurdere og håndtere komplekse situasjoner innenfor det definerte fagområdet.

Som spesialist er du mer attraktiv på arbeidsmarkedet, da du har avansert klinisk kompetanse i et fagområde, noe som kommer pasientene og helsetjenesten til gode. Videre kan en spesialistkompetanse gi økt inntekt ved at du kan få spesialisttillegg eller takstkompetanse. I tillegg vil du kunne veilede andre spesialistkandidater.

Dette heftet skal hjelpe deg på veien mot å bli spesialist. Kapitlene er utformet slik at de kan leses individuelt.

Forbundsleder Fred Hatlebrekke ble spesialist i manuellterapi i 1993. Han mener det er viktig at NFFs medlemmer ser verdien av å formalisere sin kompetanse, og opprettholde sin egen fagkompetanse.

2. Spesialistordningens regelverk

Norsk Fysioterapeutforbunds landsmøte vedtok i desember 2010 endret regelverk for oppbygging av spesialistkompetanse. Fra 1.1.2016 må du ha en mastergrad, men kurs og videreutdanning kan inngå for å oppnå kompetansemålene i den aktuelle spesialitet.

NFFs spesialistordning følger norsk regelverk hvor man tar master etter bachelorutdanning og turnusår. Har du tatt master i utlandet må du be NOKUT vurdere utdanningen din, da det er de som vurderer utenlandsstudier. For å kunne begynne spesialistforløpet trenger du en bekreftelse fra de på at masteren din er likestilt med en norsk master. [Link til NOKUT.](#)

Har du tatt bachelor og masterutdannelsen i utlandet må du i tillegg sende med dokumentasjon fra Statens autorisasjonskontor (SAK) på at du hadde fått norsk autorisasjon med bare bachelorutdanningen. [Link til Helsedirektoratet.](#)

Før du begynner spesialistforløpet

må du sende denne dokumentasjonen til: spesialist@fysio.no.

Les om regelverket [her](#).

NFF har 14 spesialiteter, med tilhørende spesifikke kompetansemål, les mer [her](#).

NFFs spesialiteter:

Allmenn fysioterapi	barne- og ungdomsfysioterapi	fysioterapi for eldre	folkehelse
helse/miljø- ergonomi og arbeidshelse	hjerne- og lungefysioterapi	idrettsfysioterapi	kvinnehelse
manuellterapi	nevrologisk fysioterapi	onkologisk fysioterapi	ortopedisk fysioterapi
	psykomotorisk fysioterapi	revmatologisk fysioterapi	

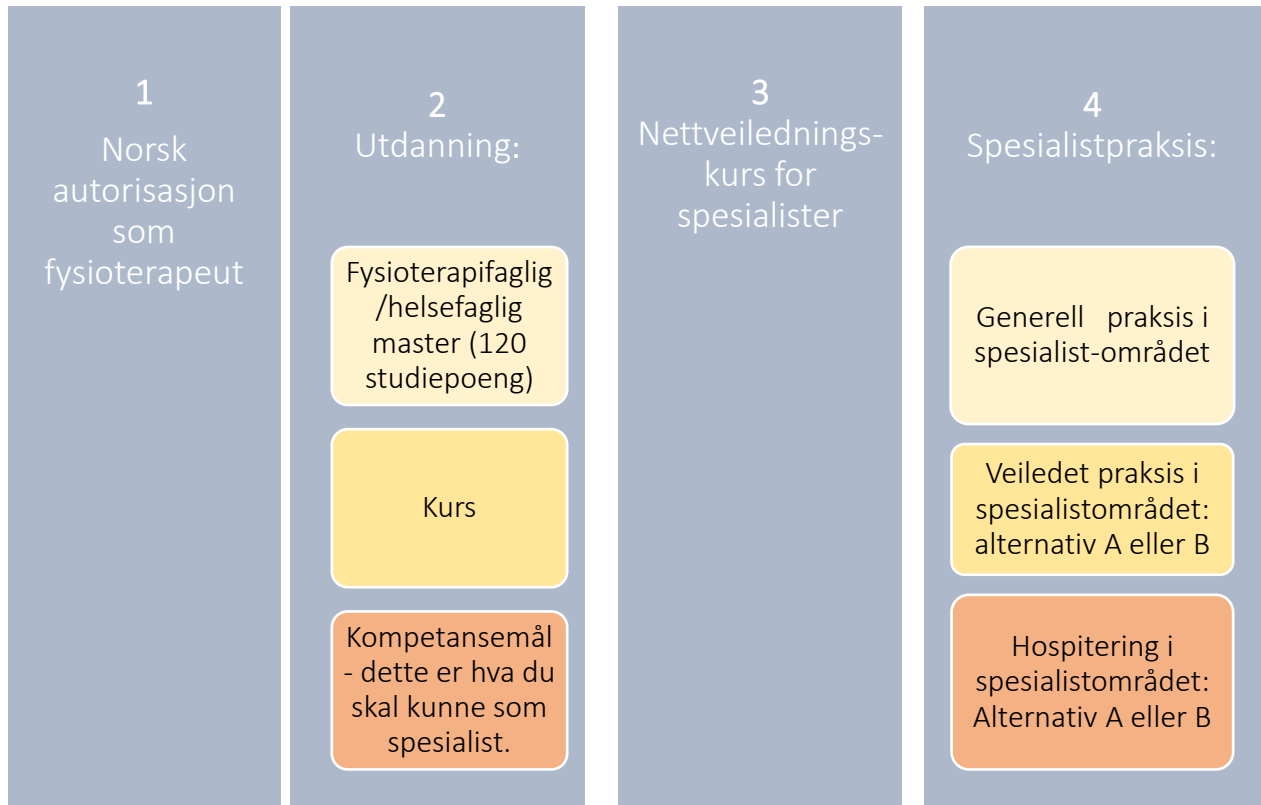
I hver spesialitet er det kompetansemål som er en konkretisering av beskrivelsen av hvert enkelt fagområde.

3. Hvordan går du frem for å begynne spesialistforløpet?

1. Finn ut hvilket spesialistområde du kan bli spesialist i. Det er praksisfeltet som bestemmer hva du kan bli spesialist i.
2. Sjekk om mastergraden du har eller planlegger å ta har minst 15 studiepoeng, praksisstudier eller ikke. Dette regulerer om du skal følge alternativ A eller B, se punkt 4.1.4.2
3. Jobb minst 50% i spesialistfeltet per år. Hvis ikke har du ikke tilstrekkelig praksis for å kunne bli spesialist.
4. Finn spesialistveileder.
5. Lag kontrakt og veiledningsplan sammen med spesialistveileder, og send kopi av skjemaene til fagseksjonen for godkjenning. Ikke begynn veiledet praksis før du har fått dette godkjent. Skjemaene finner du [her](#).
6. Meld deg på nettveiledningskurset og gjennomføre hospiteringen samtidig som du har veiledet praksis.
7. Når du kan dokumentere alle kravene kan du søke om spesialisttittel (se punkt 4.1 for en nærmere beskrivelse av kravene)

4. Kravene i spesialistordningen

Følgende fire krav må være oppnådd for å kunne bli spesialist i NFF:

4.1 Beskrivelse av kravene

4.1.1 Norsk autorisasjon:

Når du søker om specialisttittel må du sende med dokumentasjon av helseregistreringen din eller kopi av autorisasjonsdokumentet ditt.

4.1.2 Utdanning:

4.1.2.1 Fysioterapifaglig/ helsefaglig master (120 stp.)

Masteren må enten være fysioterapifaglig eller helsefaglig. NFF har to ulike spesialistforløp, alternativ A og B. Dersom du har en mastergrad innen spesialfeltet med minst 15 stp. praksisstudier skal du følge alternativ A. Har du ikke dette, må du følge alternativ B. Forløp **A** er kortere enn forløp **B**.

Alternativ A - Fysioterapifaglig mastergrad med praksisstudier

For å defineres som «fysioterapifaglig master med praksisstudier» må følgende oppfylles:

- Opptakskravet til masterutdanningen er autorisasjon som fysioterapeut.
- I mastergraden må det være praksis med veiledning av fysioterapeut i et omfang som tilsvarer minimum 15 stp (framgår av studieplanen og/eller inngår som arbeidskrav for å gå opp til eksamen).
- Mastergraden er innenfor det området man søker spesialisttittel i.

Alternativ B - Fysioterapifaglig/Helsefaglig mastergrad

Det finnes flere mastere som er forbeholdt fysioterapeuter, men som ikke inneholder praksisstudier. Disse kommer i kategori **B**.

Helsefaglige mastere er de mastere som er rettet mot dem som har en helsefaglig bachelorgrad, og/eller slike som er innrettet mot å øke kompetansen innen bevegelse og aktivitet. Eksempler er: master i rehabilitering og habilitering ved HiOA, master i helsevitenskap (med/uten studieretning i fysioterapivitenskap), master i aktivitet og bevegelse ved HiB, master i bevegelsesvitenskap og master i idrettsvitenskap ved NTNU, master i kunnskapsbasert praksis ved HiB, master i psykisk helse (flere høyskoler/universitet).

Vær imidlertid klar over at studier endres. Nye studier tilkommer og andre studietilbud legges ned. Som søker til en fysioterapifaglig mastergrad/helsefaglig mastergrad må du være oppmerksom på eventuelle endringer.

For å kvalifisere for «helsefaglig master» må følgende oppfylles:

- Læringsutbyttebeskrivelsene i masteren må i noen grad kunne gjenfinnes i og utledes til gjeldende kompetansemål for den aktuelle spesialitet.
- Temaet for masteroppgaven må bygge opp under oppnåelsen av kompetansemålene for den aktuelle spesialitet.

For fagområdene manuellterapi og psykomotorisk fysioterapi gjelder eget regelverk. Her kreves det fagspesifikke mastergrader som vurderes godkjent for tilleggskompetanse/ takstkompetanse. Les mer [her](#)

Vil du bli spesialist i folkehelse og har mastergrad i Folkehelsevitenskap skal du følge alternativ A.

4.1.2.2 Kurs

I spesialitetene idrettsfysioterapi og manuellterapi er det krav om kurs: Det er krav om antidopingkurs i idrettsfysioterapi, og dersom du har tatt masterutdannelsen din i manuellterapi i utlandet, må du dokumentere forskriftsfestet kompetanse (trygdefaglige emner, billeddiagnostikk og radiologi).

4.1.2.3 Kompetansemål

For hver spesialitet er det utarbeidet kompetansemål, det vil si beskrivelser av hva man skal kunne på en rekke områder for å kvalifisere som spesialist. Kompetansemålene finner du på nettsiden under din spesialitet og i veiledningsplanen.

Du må gjennomgå kompetansemålene grundig, reflektere over hva de betyr for deg og avdekke hvilke områder du mener at du har kunnskapsmangler og forbedringsmuligheter, og hvordan du har tenkt å nå målene. Deretter er tiden inne for å planlegge gjennomføringen av veiledning på din praksis.

Ved søknad om spesialisttittel skal du kopiere inn hvert enkelt kompetansemål i skjemaet [«egenerklæring»](#) og beskrive, forklare, argumentere og dokumentere hvordan du har oppnådd dem med hjelp av veiledet praksis. Du kan også vise til andre læringsaktiviteter som; kurs, seminarer, fagdager, hospitering, klinisk praksis, fagveiledning osv. i argumentasjonen for hvordan du har oppnådd dem.

4.1.3 Nettveiledningskurs for spesialister

Det er krav om å gjennomføre et 24 timers nettbasert veiledningskurs. Kurset er delt opp i tre ulike temaer, og det vil til sammen være fem nettmøter. Kurset fordeler seg over omtrent tre måneder. Du må melde deg på kurset via NFFs kurssider, se [her](#).

Nettveiledningskurset skal bidra til at du kan sette deg i stand til å være veileder for andre som ønsker kompetanse innen ditt fagområde.

4.1.4 Spesialistpraksis

Kravet til praksis er delt i tre: generell praksis, veiledet praksis og hospitering i spesialistfeltet.

4.1.4.1 Generell praksis i spesialistfeltet

Det skal gjennomføres to årsverk praksis i spesialistområdet, tatt på hvilket som helst tidspunkt etter autorisasjonen. Et årsverk er 100% stilling, og det er et krav at du jobber minst 50 % i spesialistfeltet per år. Jobber du 50% i spesialistfeltet tar det fire år å få to årsverk.

4.1.4.2 Veiledet praksis i spesialistfeltet

I veiledet praksis skal du få veiledning av en som er spesialist, fortrinnsvis i spesialistfeltet. Mer informasjon om dette finner du under punkt 5.2.1 «spesialistveileder».

Veiledet praksis har to alternativer, **A** og **B**. Hvilke alternativ du må følge avhenger av mastergraden din, se punkt 4.1.2. Veiledet praksis skal sikre at du som spesialistkandidat oppnår de forhåndsdefinerte kompetansemålene innen det enkelte spesialistområdet. Vær klar over at en veiledningstime er 60 minutter.

Alternativ A:

Du må ha:

30 timer veiledet praksis. Veiledningen gjennomføres sammen med en som fortrinnsvis er spesialist i spesialistområdet.

Timene skal spres jevnt fordelt over ett år.

Veiledningen skal gjennomføres i etterkant av mastergraden, og samtidig som ditt tredje og siste årsverk i spesialistområdet.

Alternativ B:

Du må ha:

60 timer veiledet praksis. Veiledningen gjennomføres sammen med en som fortrinnsvis er spesialist innen spesialistområdet.

Timene skal spres jevnt fordelt over to år.

Veiledningen skal gjennomføres i etterkant av mastergraden, og samtidig med ditt tredje og fjerde årsverk i spesialistområdet.

Kontrakten og veiledningsplanen skal du lage sammen med spesialistveileder. Skjemaene finner du [her](#). Skjemaene heter:

- «Kontraktsforslag»
- «Plan for veiledet praksis» – velg skjemaet som tilhører ditt spesialistområde

Kopi av dokumentene skal sendes spesialist@fysio.no for godkjenning før oppstart av veiledet praksis. Fagseksjonen ønsker dette for å kvalitetssikre at veiledningsplanen tilfredsstillende kravet til veiledet praksis. Når veiledningsplanen er godkjent kan du søke støtte til veiledet praksis fra Fondet. Les mer i punkt 5.2.3 «økonomiske forhold».

Fagseksjonen kan også be spesialistkandidater sende inn kopi av vitnemål og masteroppgave dersom det har betydning for godkjenning av utdanning. Dette for å være sikre på at vedkommende følger riktig forløp.

4.1.4.3 Hospitering i spesialistområdet

Du skal hospitere på et annet tjenestenivå/sted enn du jobber til daglig. Hvor mange uker du skal hospitere avhenger av mastergraden din og om du skal følge alternativ **A** eller **B**.

Alternativ A:

Fysioterapifaglig master med minst 15 stp. praksis i spesialistområdet: minimum to uker (ti arbeidsdager) hospitering.

Det betyr at du skal hospitere minimum 36 timers uke i to uker for å få innblikk i fysioterapitjenesten slik den utøves på et annet tjenestenivå.

Alternativ B:

Fysioterapifaglig eller helsefaglig master: minimum fire uker (20 arbeidsdager) hospitering.

Det betyr at du skal hospitere minimum 36 timers uke i fire uker for å få innblikk i fysioterapitjenesten slik den utøves på et annet tjenestenivå.

Hospitering, veiledet praksis og nettveiledningskurs skal gå samtidig som siste årsverk.

4.2 Noen eksempler

Eksempel Eva – omfang av praksis:

Eva kom inn på master i nevrologisk fysioterapi ett år etter hun var ferdig med turnustjenesten. Hun hadde frem til opptak arbeidet på ortopedisk avdeling. Etter to år er Eva ferdig med masteren, som har tilsvarende 15 studiepoeng, kliniske studier inkludert. Eva har skrevet masteroppgave om slagrehabilitering.

Når hun er ferdig med masteren arbeider hun i 50 % stilling på nevrologisk avdeling i ett år. Da kontakter hun fagseksjonen for å få vite hvordan hun skal gå frem for å bli spesialist i nevrologi.

Spørsmål 1:

Hvor mye gjenstår av praksiskravet totalt sett innen fagområdet nevrologisk fysioterapi?

Svar:

2 ½ årsverk, det vil si tilsvarende 100% stilling i 2 ½ år. Forklaring: Hun må ha tre årsverk totalt ettersom masteren er fysioterapifaglig og har praksisstudier. Det er godt samsvar mellom spesialiteten hun søker og masteren hun har tatt, inkl. temaet for masteroppgaven. Hun får ikke uttelling for det årsverket innen ortopedisk fysioterapi hun hadde før hun påbegynte masteren. Etter masteroppgaven har hun arbeidet 50% i ett år, noe som tilsvarer ½ årsverk. Det tar dobbelt så lang tid å opparbeide seg tilstrekkelig antall årsverk dersom man arbeider 50% og ikke 100%.

Spørsmål 2:

Hvor mye av praksisen skal være veiledet?

Svar:

Ett årsverk skal være veiledet, det vil si at hun skal ha veiledning på egen praksis i til sammen 30 timer jevnt fordelt utover året. Fagseksjonen anbefaler at veiledet praksis skjer samtidig med siste årsverk (Se nærmere om gjennomføring av veiledet praksis i punkt 5.1)

Eksempel Tone – master i annet spesialistområde:

Tone er ferdig med master i nevrologi, og hun har hatt fem års praksis i 100% på ortopedisk avdeling før hun påbegynte masteren. Hun mener at hun nå mangler ett års veiledet praksis på ortopedisk avdeling for å bli spesialist i ortopedi.

Spørsmål:

Hvorfor trenger Tone to års veiledet praksis, og ikke ett?

Svar:

Masteren i nevrologisk fysioterapi er riktignok fysioterapifaglig og har praksisstudier, men den er ikke rettet mot det fagområdet hun søker spesialitet innenfor som er ortopedi. Masteren må både være fysioterapifaglig med praksisstudier og være innenfor aktuelt spesialistområde for å kvalifisere for ett års veiledet praksis. Hvis Tone derimot skulle ønske å bli spesialist innen nevrologisk fysioterapi, må hun ha to årsverk innen nevrologi og ett årsverk veiledet praksis i samme fagområde.

Eksempel Per – omfang av praksis:

Per har arbeidet som selvstendig næringsdrivende fysioterapeut i mer enn 20 år, med en bredde i pasientgrunnet fra barn til eldre. Han har en driftsavtale med kommunen på 50%, men har arbeidet 100% i hele sin yrkeskarriere. Han har lyst til å bli spesialist i allmenn

fysioterapi og har funnet frem til en master han mener kan være aktuell for ham: «Master i klinisk fysioterapi, fordypning Fysioterapi ved muskel- og skjelettlidingar med hovudvekt på revmatiske og ortopediske lidingar».

Spørsmål:

Hvor mye gjenstår av praksiskravet totalt sett innen fagområdet allmenn fysioterapi?

Svar:

Hvis Per kan dokumentere at han i sin praksis har hatt en bredde med hensyn til problemstillinger og pasienter, slik kravet er for allmenn (jamfør kompetansebeskrivelsene for denne), mangler han nå veiledet praksis i ett år etter endt masterutdannelse. Det er omfanget av arbeidsinnsatsen per år som teller, ikke størrelsen på driftsavtalen, og han har klart oppfylt kravet om to årsverk generell praksis. Det avgjørende er derfor innholdet i og bredden av praksisen.

Det er viktig å være klar over at selv om Per har jobbet mange år som fysioterapeut i spesialistområdet må han gjennomføre veiledet praksis. Antall år i praksis forut spesialisttittelen er ingen garanti for faglig utvikling og høy kvalitet som skal kunne forventes av en spesialist. Dette betyr at selv om Per har jobbet mange år i spesialistfeltet må han gjennomføre veiledet praksis.

Eksempel Arnstein – helsefaglig master:

Arnstein har mastergrad i helsevitenskap fra Universitet i Bergen, og skrev sin masteroppgave om bekkenløsning hos unge gravide kvinner fra Mongolia. Han ønsker å bli spesialist i nevrologisk fysioterapi da han jobber 50% med det i sin praksis.

Spørsmål:

kan Arnstein bli spesialist i nevrologisk fysioterapi?

Svar:

Nei, dessverre kan han ikke det på grunn av sin mastergrad. Når han har en helsefaglig mastergrad må læringsutbyttebeskrivelsene i masteren i noen grad kunne gjenfinnes i og utledes til gjeldende kompetansemål for den aktuelle spesialitet. Og/eller temaet for masteroppgaven må bygge oppunder oppnåelsen av kompetansemålene for den aktuelle spesialitet. Dessverre gjenfinnes man ikke læringsutbyttebeskrivelsene i masteren eller i masteroppgaven til Arnstein i kompetansemålene for nevrologisk fysioterapi.

Masterutdannelsen til Arnstein hadde derimot blitt godkjent som en helsefaglig master hvis han ønsket å bli spesialist i kvinnehelse. Jobber Arnstein 50% med kvinnehelse i sin praksis kan han derfor begynne spesialistforløpet for å bli spesialist i kvinnehelse. MEN når det gjelder å bli spesialist i nevrologisk fysioterapi underkjennes altså masteren.

5. Hvorfor er veiledet praksis og veiledningsplanen så viktig?

5.1 Innledning

Veiledet praksis er et absolutt og viktig krav i spesialistordningen, da det skal bidra til at du som spesialistkandidat oppnår kompetansemålene for spesialiteten. Kravet innebærer at det er satt særlig søkelys på utvikling av praktisk fagutøvelse. Den akademiske kompetansen man får ved en mastergrad kan ikke erstatte praksis/klinisk erfaring.

Kravet om veiledet praksis er en særlig styrke og kvalitetssikring i NFFs spesialistordning, da den skal sikre klinisk kompetanse hos spesialistkandidaten. Med klinisk kompetanse menes her at vedkommende kan dokumentere sin evne til å anvende klinisk kompetanse i tverrfaglig samarbeid, og bidra til fagutvikling i helsetjenesten i et definert klinisk fagområde. I tillegg skal du kunne vurdere og håndtere komplekse situasjoner innenfor det definerte fagområdet.

Veiledet praksis skal ta utgangspunkt i spesialistkandidatens fagutøvelse, og vil som regel foregå på ditt arbeidssted. Veiledning skal bidra til refleksjon over og bevisstgjøring av egen yrkesutøvelse, og vil være et viktig virkemiddel for at du som spesialistkandidat skal kunne nå det faglige nivået som forventes av en spesialist.

Når du har beskrevet «hva kan jeg bli bedre på» i veiledningsplanen, har du også begynt å definere læringsbehovene dine.

Det kan være:

- At du mangler en bredde i pasientgrunnlaget/problemstillinger.
- At du trenger å fokusere på din relasjon/samspill med pasienten.
- At du trenger tilbakemelding på din evne til å formulere dine faglige vurderinger muntlig og skriftlig osv.

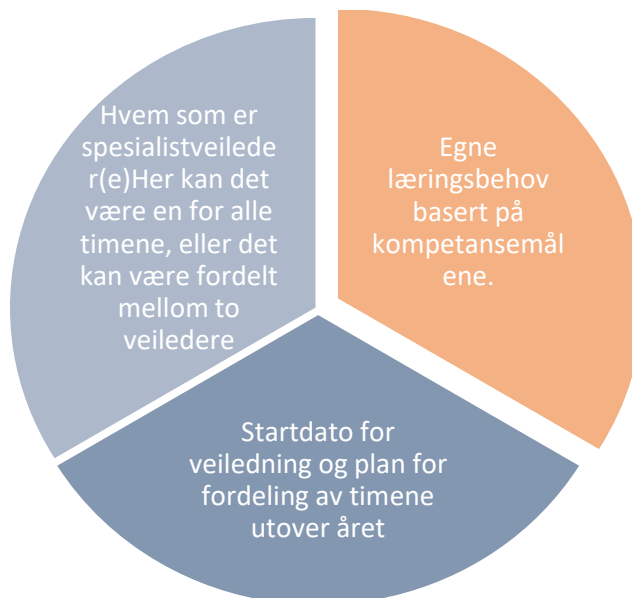
Alt dette kan det ha vært fokus på i masterutdanningen din, men selv om du har «vært igjennom det», behøver ikke dette bety at du er «utlært» eller er «spesialist». **Du skal ha oppnådd kompetansemålene teoretisk ved hjelp av masteren din, og veiledet praksis skal sikre at du oppnår dem klinisk også.**

Veiledet praksis skal ikke være et gjensidig samarbeid med spesialistveileder. Det vil si at man ikke skal fungere som veiledere for hverandre. Det er du som spesialistkandidat som skal bli veiledet.

Du skal fylle ut en plan for hva veiledningen skal rette seg mot, hvordan den skal foregå og når. Planen skal du diskutere med din spesialistveileder.

Planen skal inneholde:

Planen skal skissere hele veiledningsløpet, men fordi læringsbehov kan endres, også som følge av veiledningen, er den å anse som en *plan* som kan endres og justeres. Avhengig av læringsbehov og praktiske hensyn med tanke på gjennomførbarhet, kan det være aktuelt å fordele veiledningen mellom to ulike veiledere.

Veiledningsplan, se skjema [her](#). Finn deretter korrekt skjema for aktuell spesialitet.

Kompetansemål	Eget læringsbehov, sett i forhold til kompetansemål	Dato	Plan for gjennomføring
Her kopierer du inn kompetansemål 1.	Diagnose, hvor i rehabiliteringsforløpet pasientene er, aldersgruppe etc.	xx.xx.xx	Beskrivelse av hva slags situasjon det var, hva som skjedde; hva du gjorde, hva pasienten gjorde/hvordan pasienten reagerte (dersom det var en pasient-situasjon), hvordan samhandlingen forløp, og hva du fikk veiledning på.
Her kopierer du inn kompetansemål 2.			
Osv.			

Den ferdige utfylte planen skal sendes Fagseksjonen for godkjenning til spesialist@fysio.no. Planen skal være godkjent FØR veiledningen starter opp.

Planen må være så utfyllende at saksbehandler får et klart inntrykk av:

- Spesialistkandidatens læringsbehov.
- At kandidaten har tenkt grundig gjennom – og reflektert over læringsbehovene.
- At kandidaten har tenkt grundig gjennom – og reflektert over hva han/hun mener er viktig å få veiledning på for å utvikle seg i henhold til læringsbehovene.
- At det er en god spredning og fordeling av veiledningstiden over året/årene.

Innfir planen disse kriteriene og veilederen du har funnet frem til synes egnet for spesialistområdet, vil du få tilbakemelding om at planen er godkjent og at du kan starte opp med veiledet praksis.

Dersom du ønsker hjelp og veiledning i forhold til veiledningsplan, veiledet praksis, kompetansemål eller andre forhold knyttet til spesialistløpet – ETTER at du har lest gjennom denne brosjyren, kontakter du fagseksjonen på epostadresse: spesialist@fysio.no

5.2 Veiledning

Før veiledningsperiodens oppstart forutsettes at veiledningsplanen er innsendt og godkjent av fagseksjonen før du starter med veiledet praksis.

Veiledningen skal som hovedregel gis i tilknytning til spesialistkandidatens egen praksis, avhengig av hva som er praktisk gjennomførbart og ønskelig for spesialistveileder og spesialistkandidat. Sett i forhold til kompetansemål, kan veiledningen skje både individuelt og i gruppe. Fordelingen mellom individuell veiledning og gruppeveiledning vil kunne variere avhengig av spesialitet, men individuell veiledning skal alltid utgjøre minst 2/3 av den totale veiledningstiden.

5.2.1 Selve veiledningen

5.2.1.1 Individuell veiledning

Veiledningspotensialet er absolutt størst dersom spesialistveileder kan være tilstede på din arbeidsplass og i en konkret praksissituasjon. Det kan være vanskelig å få dette til på grunn av geografiske avstander, og det er derfor mulig å gjennomføre deler av veiledningstiden via Skype og/eller telefon.

Dette forutsetter at spesialistveileder kan få tilgang til en konkret situasjon du ønsker veiledning på, ved at du filmer situasjonen og får videoen overført til veileder.

- Dersom du følger alternativ A med 30 timer veiledet praksis kan åtte timer skje via skype/videooverføring/telefon.
- Dersom du følger alternativ B med 60 timer veiledet praksis kan 16 timer skje via skype/videooverføring/telefon.

Veiledningen er knyttet til kandidatens konkrete fagutøvelse, og er rettet mot en aktuell praksissituasjon. Veiledningen kan foregå i tre trinn, avhengig av hva som er hensiktsmessig: før-veiledning, veiledning i situasjonen og etter-veiledning.

Før-veiledning:

Spesialistkandidaten bør utarbeide et veiledningsgrunnlag der hun/han beskriver den faglige praktiske utfordringen som hun/han ønsker veiledning på, og utdyper problemstillingene som er skissert i veiledningsplanen. I før-veiledningen drøfter spesialistkandidat og spesialistveileder innholdet i veiledningsgrunnlaget. Kandidaten får mulighet til å reflektere rundt situasjonen, og kan eventuelt endre strategi ved erkjennelser om andre og bedre valg underveis.

Veiledning i situasjonen:

Spesialistveileder er fortrinnsvis på spesialistkandidatens arbeidssted og til stede i situasjonen, eventuelt kan det gjøres videoopptak. Veileder kan være passiv observatør i situasjonen og gjøre sine vurderinger av det som skjer i relasjon til hva kandidaten ønsker veiledning i forhold til, og/eller veileder kan være noe aktivt deltakende og eventuelt demonstrere konkrete ferdigheter i en mester-svenn-modell.

Etter-veiledning:

Spesialistkandidaten beskriver egne opplevelser fra situasjonen, vurderer det som skjedde, og begrunner sine valg. Spesialistveileder stimulerer til utforsking av situasjonen og kritisk refleksjon over kandidatens handle- og tenkemåter.

5.2.1.2 Gruppeveiledning

Gruppeveiledning betyr at det er din spesialistveileder som underviser/veileder flere spesialistkandidater samtidig.

To til fire spesialistkandidater innenfor samme spesialitet kan møtes til avtalte tider sammen med en spesialistveileder. Praktiske problemstillinger knyttet til konkret fagutøvelse er i fokus også her. Utgangspunktet for veiledningen kan være en kasuistikk eller en problemstilling som deltakerne tar med fra egen virksomhet. Den skal være beskrevet utdypende, og gjerne ledsaget av en video der det er relevant og mulig. Veiledningen kan rette seg mot den enkeltes virksomhet, slik at gruppa utforsker situasjonen sammen med veileder og bidrar til refleksjon, oppdagelser og begrunnelser. Veiledningen kan også rette seg mot andre aspekter ved den presenterte situasjonen og bidra til å utforske ulike sider ved denne som angår alle gruppedeltakernes virksomhet.

5.3 Veiledningsforholdet spesialistveileder og spesialistkandidat

5.3.1 Spesialistveileder

En spesialistveileder skal ha faglig kompetanse på høyt nivå, og fortrinnsvis selv være spesialist i NFFs spesialistordning innen det aktuelle fagområdet. I tillegg skal veilederen arbeide med dette i sitt daglige virke. Det er ønskelig at veileder har formal- og/eller realkompetanse innenfor veiledning, men det er ikke et krav. Spesialistveileder skal kunne anbefale spesialistkandidaten for spesialistgodkjenning, og må dermed ha gjort en vurdering av om kandidaten synes å oppfylle kravene til spesialist og de aktuelle kompetansemålene i spesialiteten. Spesialistveilederen vil kunne bruke veiledningen som en av tre læringsaktiviteter innenfor de 200 timene som er nødvendig for fornyet godkjenning av spesialisttittel.

For å finne frem til spesialister på aktuelt fagområde kan man bruke NFFs nettsider, se [her](#).

Du kontakter selv spesialister du mener kan være aktuelle veiledere. På en del arbeidssteder er det spesialister på samme fagområde du selv ønsker spesialitet innenfor. Du kan ha en kollega som spesialistveileder.

Fagseksjonen foretar en totalvurdering av veileders kompetanse i forbindelse med godkjenning av veiledningsplanen, og ut fra den aktuelle spesialitet. Dette betyr at dersom personen du ønsker som veileder ikke er medlem i Norsk Fysioterapeutforbund (NFF) eller er spesialist i spesialistområdet, må du sende med vedkommendes CV når du spør om vedkommende kan være veileder for deg.

Er veileder spesialist i spesialistområdet er imidlertid vedkommende automatisk godkjent som spesialistveileder.

5.3.2 Timetall og fordeling av timer

Spesialistkandidaten må ha minimum 30 timer veiledning i løpet av ett år hvis det søkes om spesialist på bakgrunn **alternativ A** (se punkt 4.1.4.2) evt. minimum 60 timer veiledning over to år hvis det søkes på bakgrunn av **alternativ B**. En veiledningstime er 60 minutter.

Timene skal fordeles jevnt utover året, hver veiledning skal minimum utgjøre 1 ½ time og maksimum 6 timer. Minimumskravene på henholdsvis 30 og 60 timer innebærer at det kan være aktuelt med flere timer veiledning dersom spesialistkandidat og/eller spesialistveileder mener det er behov for det. Fagseksjonen erfarer at mange spesialistkandidater velger å ha seks timer veiledet praksis fordelt ut over fem dager i året.

1 (2) time(r) av det totale timetallet på 30 (60) kan anvendes til å diskutere kontraktsforslag med veileder. Det forutsettes at spesialistkandidaten har gjort et godt forarbeid med å definere egne læringsbehov. Tiden spesialistveileder og spesialistkandidat bruker sammen skal derfor hovedsakelig gå med til å avklare forventninger, justere veiledningsbehovene i forhold til hva veilederen kan bidra med og avtale det praktiske og økonomiske rundt gjennomføring av veiledning.

5.3.3 Økonomiske forhold

Den enkelte spesialistkandidat og spesialistveileder oppfordres til, så langt det er mulig, å inngå avtale med arbeidsgiver eller kommunen for dem med driftstilskudd, slik at veiledning kan inngå i ordinær arbeidstid/driftstilskuddstid.

I forskriften om funksjons- og kvalitetskrav for fysioterapeuter med kommunal driftsavtale som gjelder fra 1.1.18 står det i tredje ledd i § 5:

«Kommunen skal medvirke til at fysioterapeuter kan gjennomføre og delta i etter- og videreutdanning som er relevant for den kommunale helse- og omsorgstjenesten"

I ASA 4313 står det i punkt 15.1:

«Kommunen skal normalt samtykke til fravær grunnet etter- og videreutdanning i fysioterapi, forskning eller tillitsverv på heltid eller deltid i NFF, NMF eller PFF».

Vanlig veiledningshonorar er det veileder kunne tatt inn i refusjon og egenandel dersom pasienter var behandlet istedenfor tid til veiledning.

Der veiledningstiden inngår i arbeidstid/driftstilskuddstid og/eller ikke medfører økonomisk tap for spesialistveileder, mener NFF at det av etiske grunner ikke er grunnlag for å kreve betaling av spesialistkandidat. NFF er ikke part i en avtale mellom spesialistveileder og spesialistkandidat, men anbefaler at betalingsnivået er tilsvarende NFFs satser for individuell veiledning som per 1.1.17 er kr 485 per time. Spesialistkandidat og veileder bør avklare på forhånd om kandidaten skal dekke veilederes reisetid.

Du er selv ansvarlig for å finne spesialistveileder. Oversikt over NFFs spesialister finner du [her](#).

Som spesialistkandidat kan du søke Fondet om midler til å dekke utgifter i forbindelse med veiledningen, søknadsfrister 15. mars og 15. september. Veiledningsplanen må være godkjent av fagseksjonen før man kan søke midler.

Link til Fondet [her](#).

5.4 Mer om veiledet praksis som en læringsprosess

For å forsterke veiledet praksis som en læringsprosess, og underlette ditt eget arbeid når du skal søke om å bli godkjent som spesialist, anbefaler NFF at du fører logg over veiledningsprosessen. Denne loggen kan brukes som dokumentasjon når du skal søke om å bli spesialist, men det er ikke et krav. Det viktige er at du reflekterer over din egen læringsprosess og styrker denne, og at du får hjelp til å synliggjøre og underbygge hvordan veiledet praksis har bidratt til å oppnå hvert enkelt kompetansemål når søknaden skal skrives (se kapittel 6).

En slik refleksjon og dokumentasjon vil også bidra til at du ytterligere konkretiserer veiledningsbehovet ditt utover det som fremkommer i planen (jamfør før-veiledning i 5.2), og kunne være en hjelp for spesialistveileder.

Du kan for eksempel bruke dette oppsettet: Gjort – lært – nye læringsbehov – for det/de aktuelle kompetansemål og læringsbehovene i tilknytning til dette/disse.

Du kan bruke NFFs skjema for loggføring. Skjema finner du [her](#).

Kompetansemål	Veiledningsbehov	Dato	Gjort	Lært	Nye læringsbehov
Her kopierer du inn kompetansemål 1.	xx.xx. xx	Beskrivelse av hva slags situasjon det var, hva som skjedde: hva du gjorde, hva pasienten gjorde/hvordan pasienten reagerte (dersom det var en pasient-situasjon), hvordan samhandlingen forløp, og hva du fikk veiledning på.	Hva lærte du av situasjonen og av veiledningen (underveis – og etter-veiledning).	Fikk du bekræftelse på at det du gjorde og hvordan du var i situasjonen var bra og bør videreføres, og/eller er det noe du vil gjøre annerledes en annen gang og evt. trenger mer veiledning på?
Her kopierer du inn kompetansemål 2.					
Osv.					

5.5 Oppsummert om ansvar

Spesialistkandidaten har ansvar for å:

- Skaffe spesialistveileder.
- Inngå nødvendige avtaler med arbeidsgiver, eventuelt kommunen for selvstendig næringsdrivende, for å få gjennomført veiledningen.
- Ta kontakt med ønsket spesialistveileder, og inngå kontrakt med hensyn til hvordan veiledningen skal organiseres og gjennomføres (mal for kontraktsskjema finner du; [her](#)).
- Utarbeide en veiledningsplan ut fra kompetansemålene for den aktuelle spesialiteten, diskutere gjennomførbarhet med veileder og eventuelt justere planen.
- Dokumentere tema og omfang av veiledningen, og sørge for at spesialistveileder attesterer, slik at spesialistkandidaten har den nødvendige dokumentasjonen når søknaden om spesialistgodkjenning skal sendes.
- Betale spesialistveileder for veiledningen dersom det er aktuelt, og i henhold til kontrakten (jmfør kontraktsforslaget).
- Sende inn veiledningsplanen for godkjenning til spesialist@fysio.no.
- Sende inn spesialistsøknad til søknadsfrist (1. mars/1. september).

Spesialistveileder har ansvar for å:

- Sørge for at det blir inngått kontrakt med spesialistkandidat.
- Gjennomgå veiledningsplanen sammen med spesialistkandidaten og klargjøre overfor spesialistkandidaten hvilke av kandidatens læringsbehov man kan bidra til at kandidaten oppnår.
- Underskrive veiledningskontrakt og veiledningsplan.
- Sette seg inn i kompetansemålene for den aktuelle spesialitet og bidra til at spesialistkandidaten når kompetansemålene.
- Utøve veiledning regelmessig i henhold til plan, og på en støttende og utforskende måte som fremmer læring og utvikling hos kandidaten.
- Attestere på spesialistkandidatens dokumentasjonsgrunnlag.

NFF v/fagseksjonen har ansvar for å:

- Veilede kommende spesialistkandidater og spesialistveiledere.
- Godkjenne veiledere som ikke er spesialister i NFFs spesialistordning.
- Utarbeide maler for kontrakt og attestasjonsgrunnlag.
- Godkjenne veiledningsplan før veiledningen starter opp.
- Behandle spesialistsøknader.

6.Hvordan skal jeg søke om spesialisttittel?

Når du kan dokumentere at du har innfridd alle kravene for spesialisttittel kan du søke om å bli spesialist.

Det er to søknadsfrister per år: 1. mars og 1. september med tanke på godkjenning som spesialist fra henholdsvis 1. juli og 1. januar. Søknaden skal sendes i brevpost og inkludere all etterspurt dokumentasjon.

Følgende skjema skal fylles ut:

1. Søknadsskjema for spesialistgodkjenning

I søknadsskjemaet bes du om å legge ved dokumentasjon på norsk autorisasjon, mastergradutdannelsen din, praksisdokumentasjon og dokumentasjon på gjennomført nettbasert veiledningskurs.

2. Egenerklæring av kompetansemål

I tillegg skal du legge ved dokumentasjon på:

3. Dokumentasjon av praksis innen spesialistområdet

4. Dokumentasjon av veiledet praksis

5. Dokumentasjon av hospitering

6. Attestasjon fra veileder

Skjemaene finner du [her](#).

Ved utfylling av skjemaene, er det særlig punkt 2 «egenerklæring av kompetansemål» som er krevende for deg som søker om spesialistgodkjenning, og som blir av særlig betydning for å vurdere om du blir innstilt til godkjenning som spesialist. Her skal du underbygge hvordan du har nådd hvert enkelt kompetansemål innen din spesialitet. Du skal beskrive og argumentere for hvordan de ulike aktivitetene, for eksempel innholdet i veiledet praksis og innholdet i hospitering, har bidratt til at kompetansemålene er oppnådd. Du kan ikke slå sammen noen av kompetansemålene.

Søknaden din vurderes i fagseksjonen.

Følgende blir vurdert:

- Har du beskrevet praksisen din tilstrekkelig med henhold til årsverk og hvilke pasientgrupper/problemstillinger du har arbeidet særskilt med – og med det vist en bredde innenfor det aktuelle spesialistområdet?
- Er praksis dokumentert av arbeidsgiver, leder for fysio-/ergotjenesten evt. andre som kan dokumentere hva du har arbeidet med?
- Er veiledet praksis attestert av spesialistveileder(e) og har spesialistveileder(e) anbefalt at du søker om spesialistgodkjenning?
- Er omfang og innhold av hospiteringstiden beskrevet på en fylldig måte og attestert?
- Er alle kompetansemålene kopiert inn i skjemaet «egenerklæring»? Har du beskrevet, forklart, argument og dokumentert hvordan du har oppnådd hvert enkelt mål på en fylldig og overbevisende måte? Får man god innsikt i forholdet mellom kompetansemål – læringsbehov – og hva du har gjort for å oppnå hvert av kompetansemålene? Er det godt begrunnet hva du har gjort og lært, og har du dermed underbygget at du har oppnådd spesialistkompetanse?

7.Hva skjer etter at jeg har sendt inn søknad?

Søknaden vurderes etter kriteriene over. Fagseksjonen innstiller overfor Forbundsstyret til godkjenning/avslag. Du får beskjed av saksbehandler når søknaden er vurdert. Det er imidlertid Forbundsstyret som formelt godkjenner eller avslår en søknad.

Dersom søknaden din blir avslått av Forbundsstyret, har du anledning til å anke avgjørelsen til Ankeutvalget for spesialistgodkjenning. Du vil få beskjed fra fagseksjonen om gangen i dette.

Dersom søknaden blir innvilget og du blir godkjent som spesialist, vil du motta spesialistdiplom fra Fagseksjonen. Du vil bli fakturert for et ekspedisjonsgebyr etter gjeldende satser, per 2018 kr 1500.

8.Huskeliste

